

JOAN WOODWARD

TWEELING ALLEEN

*Begrijpen wat het betekent je
tweelinghelft te verliezen*

AnkhHermes

Oorspronkelijke titel: *The Lone Twin, Understanding Twin Bereavement and Loss*, uitgegeven door Free Association Books Limited, Londen, VK

Vertaling Elsa Groenman-Warmelink
Omslag Villa Grafica
Binnenwerk Stampwerk
NUR 770

ISBN 9789020222838
ISBN e-book 9789020222845

© Joan Woodward 1998, 2010
© 2025 Uitgeverij AnkhHermes, onderdeel van VBK|media, Utrecht

Alle rechten voorbehouden. Niets van deze uitgave mag worden gereproduceerd, op welke manier dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

Uitgeverij AnkhHermes vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

www.ankh-hermes.nl

Inhoud

Voorwoord	9
Voorwoord van de vertaalster	11
1 Inleiding door de auteur	15
2 Het onderzoek naar tweelingen-alleen (<i>The Bereaved Twin Study</i>)	23
3 Verlies van je tweelingbroertje of -zusje bij de geboorte	47
4 Verlies van je tweelingbroer of -zus als kind	105
5 Verlies van je tweelingbroer of -zus in de volwassenheid	143
6 Het Lone Twin Network (in het Verenigd Koninkrijk)	209
7 Hechtingstheorie en therapeutische interventies	235
8 De bijdragen van Alice Miller en Jean Baker Miller	247
9 Wanneer begint de herinnering?	269
10 Ervaringen van tweelingen-alleen met therapie	275
11 Conclusies	287
Dankwoord van de auteur	291
Referenties	293

*Tweelingen-alleen vinden de moed en de kwaliteiten die hen
in staat stellen een unieke bijdrage aan het leven te leveren.*

Joan Woodward

Voorwoord

Dit enorm belangrijke boek werd in 1998 geschreven en gepubliceerd door Joan Woodward en later herzien in 2010.

Dit boek is van bijzonder belang vanwege de relevantie ervan, niet alleen voor Lone Twins (tweelingen-alleen) zelf, ook voor hun families, rouwbegeleiders en de medische wereld. Joan, psychotherapeut en zelf een tweeling-alleen, begon haar onderzoek naar dit onderwerp in 1983. Deze eerste studie naar de ervaringen van 219 tweelingen-alleen werd voortgezet tot 1986. Ze presenteerde de resultaten op het vijfde jaarlijkse Internationale Congres voor Tweelingstudies in Amsterdam in 1988. Een jaar later ontmoetten 31 van de oorspronkelijke deelnemers elkaar voor het eerst in het Queen Charlotte Hospital in Londen. Het was eenedenkwaardige dag, waarop veel van de tweelingen-alleen ontdekten dat ze veel gemeen hadden en tegelijkertijd uniek waren in hun eigen identiteit. Vanuit deze groep richtte Joan The Lone Twin Network op, dat momenteel zo'n 550 leden telt, voornamelijk uit het Verenigd Koninkrijk, maar ook uit 20 andere landen wereldwijd.

Joan was gepassioneerd door haar werk met tweelingen-alleen, wat de aanleiding vormde voor dit boek. Ze streefde er niet alleen naar om tweelingen-alleen te ondersteunen, maar ook om de medische wereld en anderen te informeren, en gaf vaak lezingen voor diverse zelfhulp- en beroepsorganisaties.

Dit boek onderzoekt de emotionele impact en de blijvende gevolgen van het verlies van een tweelingbroer- of zus. Het onderzoekt de aard van verlies zowel bij de geboorte, tijdens de kindertijd, de volwassenheid en als gevolg van traumatische omstandigheden. Het bevat ook persoonlijke inzichten van enkelen van degenen die hebben bijgedragen aan Joans eerste onderzoek. Dit baanbrekende

werk benadrukt de realiteit dat het verlies van een tweelingbroer of -zus zo heel anders is dan elke andere vorm van rouw.

Joan is helaas op 20 november 2021 op 95-jarige leeftijd overleden, maar haar nalatenschap leeft voort en is een inspiratiebron voor ons allemaal.

David Elvy

Voorzitter van The Lone Twin Network

April 2025

Voorwoord door de vertaalster

Egidius waer bestu bleven?

Mi lanct na di, gheselle mijn.

Du coors die doot, du liets mi tleven.

(Egidiuslied, auteur onbekend, ca. 1400, Brugge)

Op 6 december 2019 overleed mijn tweelingzus, Gerda, op 70-jarige leeftijd. Veertig dagen daarvoor, in de nacht van 27 op 28 oktober, moet ze een hersenbloeding gekregen hebben. Ze was alleen thuis want haar man, Frans, was vier weken daarvoor aan alvleesklierkanker overleden en ze had geen kinderen.

Ik vond haar op woensdag 30 oktober 's morgens, voorover op de vloer van haar slaapkamer.

In het ziekenhuis kwam ze de volgende dag weer bij. Ze was aan de linkerkant verlamd, maar vastbesloten zo goed mogelijk te herstellen. Helaas kreeg ze op 27 november in het verpleegtehuis opnieuw een hersenbloeding.

Op 1 december werd de sondevoeding gestopt en kreeg ze morfine.

Ik kon niet geloven dat ze dood zou gaan, toch gebeurde het.

Op internet vond ik de site van Tweeling Alleen, een door Frans Tukker opgerichte vereniging van mensen die hun tweelingbroer of -zus zijn verloren. Tweeling Alleen is ontstaan in navolging van The Lone Twin Network in Engeland, het netwerk waarnaar steeds verwezen wordt in het boek dat ik vertaald heb.

Tweeling Alleen organiseert elk jaar in mei en november in Utrecht een bijeenkomst voor leden. Omdat ik er steeds niet aan toekwam die bijeenkomsten te bezoeken, plaatste ik een verzoek op het forum aan leden die net als ik in het noorden van het land woonden, contact met mij op te nemen.

Zo ontmoette ik Henny Klok-Sijahailatua en Odette Dekker, die ook in respectievelijk 2019 en 2020 hun tweelingzus verloren – beiden aan kanker.

Odette had het boek *The Lone Twin* in haar bezit, maar vertelde dat ze het veel liever in het Nederlands zou willen lezen. Henny wilde ook graag een Nederlandstalig boek over rouw bij tweelingverlies lezen.

Daardoor rijpte bij mij het idee het Engelse boek te vertalen. *The Lone Twin* werd voor het eerst uitgegeven in 1998 en een herziene uitgave werd gepubliceerd in 2010.

Ik ben tot mijn 71e professioneel vertaalster Engels geweest.

Nadat ik het boek vertaald had, liet ik het lezen aan Odette en Henny. Beiden vonden het indrukwekkend.

Ze zeiden onder andere: ‘Op elke bladzijde vond ik stukjes van mijzelf’ en ‘Af en toe pak ik de vertaling er weer bij, want per fase lijken andere dingen weer belangrijker’.

De dood van een tweelingzus of -broer is bij iedereen verschillend, maar de verhalen in dit boek van Britse tweelingen-alleen roepen bij alle overlevende tweelinghelften herkenning op.

Pas na Gerda’s overlijden realiseerde ik me hoeveel invloed het tweeling-zijn op mijn leven gehad heeft, en ook op dat van haar, denk ik. Ik had zo graag gewild dat we als zeventigers de cirkel van vanzelfsprekende uiterste nabijheid naar individuele ontplooiing naar nieuwe nabijheid hadden kunnen sluiten.

Bij de vertaling van dit boek heb ik meer begrip gekregen voor die tweelingen-alleen wier tweelingzus of -broer voor, tijdens of vlak na de geboorte is overleden en die ze dus niet of nauwelijks gekend hebben.

Eerst dacht ik: ‘Dat is toch niet te vergelijken met de situatie van mensen zoals ik, die hun tweelingzus meer dan 70 jaar intensief gekend hebben’, maar nu begrijp ik hun verwarring beter.

Ik hoop dat de tweelingen-alleen en andere tweelingen die deze Nederlandse vertaling lezen, veel herkenning vinden in het boek en

dat de niet-tweelingen een beter begrip krijgen van wat het betekent deel van een tweeling te zijn. Wij zijn geen bezienswaardigheden, maar gewone mensen die een evenwicht moeten zien te vinden tussen de twee identiteiten die ze hebben: hun tweelingidentiteit en hun eigen identiteit.

Het boek begint met details over het door Joan Woodward uitgevoerde onderzoek naar overlevende tweelinghelften. Daarna volgen hoofdstukken over respectievelijk het verlies van een tweelingbroer of -zus bij of rondom de geboorte, in de kindertijd – Joan Woodward verloor zelf haar tweelingzusje op driejarige leeftijd – en in de volwassenheid.

Vervolgens wordt er uitgeweid over de hechtingstheorie van Bowlby en de theorieën van Alice Miller en Jean Baker Miller.

Door het hele boek heen staan verhalen van tweelingen-alleen over hun leven met en het verlies van hun tweelingzus of -broer.

Het stukje van Joan Woodward over de groei van het Lone Twin Network in Groot-Brittannië heb ik in de vertaling wat ingekort. De namenlijst van tweelingen-alleen die verhalen voor het boek geleverd hebben, de lijst met referenties en de index heb ik weggelaten.

Elsa Groenman-Warmelink

INLEIDING DOOR DE AUTEUR

Ik ben erg blij dat ik de gelegenheid heb dit boek uit te breiden, sinds de eerste bijeenkomst van The Lone Twin Network en enkele jaren nadat het boek voor het eerst werd gepubliceerd. Toen ik nadacht over het belangrijkste dat ik zou kunnen toevoegen, las ik de oorspronkelijke ‘Conclusies’ nog eens door om te kijken wat ik destijds hoopte dat het boek teweeg zou brengen. Ik wilde dat de publicatie van het boek het begin zou zijn van serieuze aandacht voor de betekenis van het verlies van een tweelinghelft en de impact ervan op de overlevende tweelingbroer of -zus (en hun gezin). Destijds vond ik dat dit verlies niet alleen genegeerd werd door vele beroepsbeoefenaren, maar ook ontkend.

BETEKENIS VAN HET VERLIES

Nu ik zo veel meer tweelingen-alleen heb ontmoet, ben ik er meer dan ooit van overtuigd dat de *enorme impact van het verlies het belangrijkste probleem is*. Het is een uniek verlies, dat boven alles heel persoonlijk van aard is. Er zijn veel verschillende factoren die de ernst van de impact op zowel de achterblijvende tweelinghelft als het gezin bepalen. Net als in andere gevallen waarbij een belangrijke hechtingsfiguur wegvalt, zijn er vier belangrijke factoren die de uitkomst grotendeels bepalen.

De eerste factor is *de situatie die voorafgaat aan het verlies*. Hoe is de houding van de andere gezinsleden tegenover de tweeling? Wat hadden ze verwacht van de komst van de tweeling? Hoe nauw is de band tussen de tweelinghelften? Hoe voelt de tweeling zich over het algemeen?

De tweede is *de persoonlijkheid of het temperament van de achterblijvende broer of zus*. Is hij of zij verlegen, nerveus en ontbreekt het aan zelfvertrouwen of is hij/zij emotioneel sterk en is er een krachtig ik-besef?

De derde heeft te maken met de *omstandigheden bij het overlijden*. Was het overlijden wel of niet verwacht, was een van de twee lange tijd ziek, zodat de ander zich misschien veronachtzaamd voelde, of was het een plotselinge dood, een grote schok, of iets wat traumatisch van aard is, zoals een zelfmoord of moord? Ik ben Paula Watt (hoofdstuk 5, thema 5, verhaal 3) dankbaar dat zij haar zeer traumatische verhaal met mij gedeeld heeft, want dit soort ervaringen moet beter begrepen worden.

De vierde factor is *welke soorten andere nauwe hechtingen beschikbaar zijn voor de achterblijvende tweelinghelft*. Zijn die hechtingen/hechtingsfiguren ondersteunend en fijngevoelig, of verergeren ze de beleving van het verlies?

EEN GROTER BEWUSTZIJN

Het lijkt geen twijfel dat de grote impact van het verlies van een tweelingbroer of-zus tegenwoordig beter wordt onderkend. Ik denk dat dit grotendeels te danken is aan de toename van het aantal artikelen en radio- en televisieprogramma's over het onderwerp, maar ook aan de groei van het Lone Twin Network. Er is ook veel informatie op het internet. De bekende Amerikaanse onderzoekster Nancy Segal heeft met haar vele boeken bijgedragen aan ons begrip van zowel tweelingrelaties als het verlies van een tweelinghelft. Zij vindt dat het verlies heel substantieel is en vraagt zich af of het voor sommige achtergebleven tweelingen niet nog groter is dan dat van een echtgeno(o)t(e) (Segal 2000). Anderen hebben autobiografisch materiaal gepubliceerd over hun verlies (Jones 1987; Farmer 1988).

Desondanks is er nog steeds veel onbegrip. Bij de presentatie van een boek over het verlies van een tweelinghelft als gevolg van drugs-

gebruik (Burton-Philips 2007) zei een opvoedkundige tegen enkele leden van het Network dat ze niet begreep hoe een overblijvende tweelinghelft van wie het broertje of zusje bij de geboorte was overleden, daardoor beïnvloed zou kunnen zijn. Ze vroeg: 'Hoe kan de overlevende tweeling dat weten?' Ik vroeg haar hoe het voor *haar* zou zijn als haar in haar jeugd verteld was dat ze als tweeling geboren was, maar dat ze 'alle voedingsstoffen opgebruikt had' tijdens de zwangerschap en dat daardoor haar tweelingbroer of -zus gestorven was. Misschien, nog erger, hadden haar ouders haar duidelijk gemaakt dat ze liever hadden gehad dat de broer of zus was blijven leven. Minder dramatisch: iemand vroeg haar hoe ze het zou vinden als ze haar hele leven iemand moest missen die 'er had moeten zijn' om dat leven te delen. Deze vraag werd gesteld door een tweeling-alleen die ook vertelde dat er in haar familie andere tweelingparen waren die wel als paar waren opgegroeid, terwijl haar tweelingzus er niet was. De opvoedkundige erkende dat zij daar nooit over had nagedacht en gaf toen eerlijk toe dat onze opmerkingen haar aan het denken hadden gezet.

Het is heel terecht dat er allerlei onderzoek wordt gedaan naar het verlies van een tweelingbroer of -zus, maar ik vind dat ik commentaar moet geven op een recent onderzoek dat de populaire media gehaald heeft (Lummaa 2007). Deze studie was gebaseerd op een vergelijking tussen 377 tweelingparen van hetzelfde geslacht en 115 van verschillend geslacht. Uit het onderzoek bleek dat de vrouwen met een tweelingbroer minder vaak trouwden en kinderen kregen en dat ze, wanneer ze dat wel deden, minder kinderen hadden. Omdat de uitkomsten ook van toepassing waren op de tweelingzussen die hun tweelingbroertje bij of rond de bevalling hadden verloren, schreven de onderzoekers de discrepantie toe aan het effect dat het testosteron van het broertje had op het zusje in de baarmoeder. De onderzoekers suggereerden dat deze meisjes daardoor mannelijker waren en dus onaantrekkelijker voor mannen, waardoor ze niet zo gauw zouden trouwen en kinderen krijgen. Ik vind dat dit soort

interpretatie van feiten zeer misleidend kan zijn. De interpretatie werd ook onmiddellijk in twijfel getrokken door het Brits Genootschap van Tweelingen en Meerlingen (*Twins and Multiple Births Association*), dat honderden tweelingen als lid heeft.

Ik heb nu vele vrouwelijke tweelingen ontmoet die hun broer verloren hebben. Ik ben van mening dat het voor sommigen van hen moeilijk is geweest een andere 'man' bij het paar te betrekken als hun tweelingbroer de volwassenheid had gehaald, maar dat kan in mijn ogen best zo zijn omdat deze vrouwen allemaal in een patriarchale samenleving leven, waar in zo veel gezinnen meer waarde gehecht wordt aan jongens dan aan meisjes. Waarschijnlijk was dit zelfs nog meer het geval in het pre-industriële Finland, waar dit onderzoek zich op richtte. Voor sommige vrouwelijke tweelingen die hun broertje bij of rond de bevalling hebben verloren, zou een nauwe relatie met een andere man kunnen voelen als 'verraad' aan hun dode broertje. Ik heb geen bewijs van 'mannelijkheid' bemerkt bij deze vrouwen. Ik ben het eens met de onderzoekers dat sommigen van deze vrouwelijke tweelinghelften 'kansarm' of 'achtergesteld' kunnen zijn, maar ik denk dat dit veel meer door culturele en psychologische factoren bepaald wordt dan door hormonale. Door dit soort onderzoek ben ik me er meer dan ooit van bewust hoe zorgvuldig onderzoekers hun conclusies moeten formuleren.

VERSCHILLEN ALS GEVOLG VAN LEEFTIJD TEN TIJDE VAN HET VERLIES

Het tweede belangrijke aspect dat opnieuw bevestigd moet worden is *hoe verschillend het verlies wordt ervaren afhankelijk van de levensfase waarin het verlies plaatsvindt*. Het zou eigenlijk veel opwindender zijn als we konden zeggen dat er door de jaren heen allerlei nieuwe aspecten aan het licht zijn gekomen. Aan de andere kant is het geruststellend dat steeds meer tweelingen elkaar ontmoet hebben die hun verhalen op een opmerkelijk open en eerlijke wijze hebben

gedeeld en dat die verhalen de eerdere uitkomsten bevestigen. Ik denk dat alle tweelingen die een of meer bijeenkomsten van het Network hebben bijgewoond, het erover eens zijn dat het essentieel is dat tweelingen-alleen anderen ontmoeten die hun tweelinghelft in dezelfde fase van hun leven hebben verloren. Ik geloof ook dat de meeste tweelingen-alleen die lid zijn van het netwerk een diepgevoeld verlies herkennen dat ze allen gemeen hebben, los van wanneer het verlies hen overkwam. De leden van het netwerk hebben ook verschillende onderwerpen waarover ze tijdens de bijeenkomsten willen praten die niets te maken hebben met de leeftijd waarop het verlies hen trof. Daarom is het waardevol dat ze kunnen kiezen bij welke groep zij zich willen aansluiten om te praten over dingen die belangrijk voor hen zijn.

De mensen in de groep 'Verlies bij de geboorte' hebben niets tastbaars waaraan ze zich kunnen vasthouden, zoals foto's, en voelen het verlies al hun hele leven. Zij die hun tweelingzus of -broer in hun kindertijd hebben verloren, hebben wel tastbare herinneringen, zoals foto's en andere dingen die van hun tweelingzusje of -broertje waren. Deze twee groepen hebben één heel belangrijk feit gemeen en dat is de invloed van de ouders op de reactie op het verlies. De groep bestaande uit tweelingen die hun tweelinghelft in de volwassenheid hebben verloren, ervaren een diep gemis dat voor 'eenlingen' het best te begrijpen is. Veel van deze tweelingen-alleen kunnen de gevoelens van afgunst begrijpen bij overgebleven tweelingen in de twee andere groepen. Die laatsten hadden ten minste een deel van hun volwassen leven met hun tweelingbroer of -zus willen doorbrengen.

DE GROEI VAN HET NETWERK

Vanaf de oprichting van het Network is het gestaag gegroeid, met de actieve hulp van vele leden. Op het moment zijn we met zeshonderd mensen; soms komen er leden bij, soms vertrekken ze. Lange

tijd is er druk op het netwerk uitgeoefend om een website te creëren en sinds kort is die er (www.lonetwinnetwork.org.uk). We hopen dat het Network meer bekendheid krijgt, al moet het ook weer niet al te groot worden, want de bijeenkomsten moeten beheersbaar blijven. Veel overlevende tweelingen begroeten elkaar na vele jaren als oude vrienden, maar willen ook nieuwe leden verwelkomen. Dat wordt steeds moeilijker als het aantal leden enorm stijgt. Een zusterorganisatie in de VS, de *Twinless Twins*, heeft haar bijeenkomsten over verscheidene dagen moeten uitsmeren vanwege de sterke groei. De *Twinless Twins* hebben ook gezinsleden als lid en willen dat ieders stem gehoord wordt.

Ik hoop dat ook in andere landen netwerken van tweelingen alleen zullen ontstaan. De behoefte eraan wordt steeds meer erkend. Ik had het voorrecht een rol te mogen spelen, samen met een andere overgebleven tweelinghelft, bij het opzetten van een netwerk in Scandinavië. Abalone Glahn, die een tweelingenwebsite heeft, maakte dat mogelijk. Omdat het Britse Lone Twin Network op vele gezondheidswebsites staat vermeld, is informatie gemakkelijk te vinden.

Ik geloof nog steeds dat het in het belang van de toekomst van het Network is als het een officiële liefdadigheidsinstelling wordt, maar dat is alleen mogelijk als er genoeg leden zijn die dat willen. Voor individuele leden is het te veel werk. Er zijn nu genoeg leden die hard werken om de vertrouwelijke ledenlijst bij te houden; dat is een uniek, opmerkelijk document omdat er een samenvatting op staat van de verliesgeschiedenis van elk lid. Bestuursleden organiseren jaarlijkse en regionale bijeenkomsten, beheren een bibliotheek en een adressenbestand van therapeuten die verstand hebben van tweelingen en tweelingverlies, verkopen onopvallende badges en houden vooral nauwkeurig een gegevensbestand en de financiën bij. Ik vind dat een opmerkelijke prestatie van een groep mensen die moeten zien om te gaan met de onvermijdelijke wisselende emoties in de nasleep van een zwaar verlies.

Toen ik in het Network bekendmaakte dat er een herziene uitgave van dit boek zat aan te komen, kreeg ik interessante reacties. Die hebben een extra dimensie toegevoegd aan het boek. Ik ontving zowel ‘nieuwe’ verhalen als updates van al bestaande bijdragen.

Sommige tweelingen-alleen die geen nieuwe verhalen wilden bijdragen, vroegen mij wel de grote betekenis van het netwerk te benadrukken voor ontmoeting met lotgenoten, zodat ze zich niet langer de ‘enigen in de hele wereld’ hoeven te voelen. Voor sommige overlevende tweelingen kan het na de dood van hun tweelinghelft lang duren voor ze moed genoeg verzameld hebben om een bijeenkomst bij te wonen. Gary Orange’s verhaal over hoe hij reageerde op zijn eerste bijeenkomst na vele jaren lidmaatschap kan andere tweelingen-alleen helpen er niet zo tegenop te zien (hoofdstuk 6, thema 3, verhaal 6).

Een van de meest controversiële onderwerpen, die door een aantal tweelingen-alleen ter sprake werd gebracht, is dat zij denken dat zij hun tweelinghelft in een vroege fase van hun moeders zwangerschap hebben verloren, al is daar geen objectief bewijs voor. Over dit onderwerp bestaan zo veel uitgesproken en verdeelde opvattingen, dat ik ze ondergebracht heb in een nieuw hoofdstuk in deze uitgave. Ik heb zowel actuele ‘wetenschappelijke’ opvattingen over het onderwerp proberen te beschrijven als tegengestelde opvattingen. Verder heb ik een bijdrage van een netwerklid aan het hoofdstuk over ‘therapie’ toegevoegd. Zij is ook therapeut.

DE TOEKOMST

Aan het eind van deze inleiding kan ik alleen maar zeggen hoe blij ik ben dat ik de gelegenheid heb gehad het oorspronkelijke onderzoek te doen en dat aan een internationaal forum te presenteren, en dat ik daardoor in staat ben geweest het Lone Twin Network op te richten en de eerste editie van het boek samen te stellen. Ik ben me er zeer van bewust dat er in sommige opzichten verbetering nodig

is. De belangrijkste is naar mijn mening hoe we op een goede manier de ondersteuning uit kunnen breiden naar jonge mensen, jonger dan achttien jaar, die zich onder de huidige regels nog niet bij het Network aan mogen sluiten. Het is ook nodig ouders die pas een tweeling bij de geboorte hebben verloren, samen te brengen met tweelingen-alleen die de volwassen leeftijd hebben bereikt. Onder auspiciën van de *Twins and Multiple Births Foundation* hebben deze ouders volwassen tweelingen-alleen ontmoet die hun tweelinghelft bij de geboorte hadden verloren. Dit gebeurde in Hammer-smith Hospital. De tweelingen-alleen waren in staat om op fijngevoelige wijze begrip te tonen en waardevolle suggesties te doen aan de ouders in een periode waarin ze veel verdriet hadden.

Omdat er, helaas, waarschijnlijk altijd tweelingen-alleen zullen zijn, kan ik alleen maar hopen dat het Network zich blijft ontwikkelen en dat dit boek nuttig zal blijven voor toekomstige tweelingen-alleen, hun ouders, partners en vrienden.